Anul XXI. Orăştie, la Crăciun 1922. Preţul acestui număr: 2 Lei. Nr. 1—1923.

LIBERTATEA

ABONAMENTUL: „Libertatea", „Foaia Interesantă" şi „Ţăranul Luminat" — 100 Lei pe an, 50 Lei pe ½ an, 25 Lei pe ¼ de an.
Pentru ţăranii preoţi, învăţători, mici meseriaşi şi mici negustori: 60 Lei pe an, 30 Lei pe ½ an, 15 Lei pe ¼ de an.
Pentru Iugoslavia 40 Dinari. — Cehoslovacia 30 coroane. — America 2 dolari, cari se trimit din John L. Savu, I. Main, Warren, Ohio.

Redacţia în Orăştie (Trans.) | Foaie pentru popor. | Director: Pr. IOAN MOŢA | Apare în fiecare lei | Administraţia în Orăştie (Trans.)

Cea mai frumoasă colindă

mi-o cântă azi tinerii universitari români.

Răspunsul li dau doi binefăcători Români, unul din Bucureşti, altul din Lugoj.

Se repetează iară şi iară vechea poveste a prigoniri celor ce urmează pe Cristos, şi anume tot de aceiaşi, cari şi pe El l'au prigonit nainte cu două mii de ani... Ne prigonesc în casă la noi, deşi ei sunt puţini şi noi mulţi. Se încred în sacii de argintĭ pe cari i-au adunat de pe noi în tăcere, prin apucături isteţe şi viclene în curs de zeci şi zeci de ani, în curs de veacuri... Iar sacii de argintĭ şi aur le dau îndrăzneală, cutezanţă, ca să ne prigonească nu numai pe ţărămul economic, ci să dea palme morale fiinţei noastre naţionale şi creştine!

Toţi simţim din greu, zi de zi, şi aici şi dincolo, în oraşele mari, ca şi cele mici, în sate şi în cătune, cum ne strâmtorează pe tot locul, pe toate ţărâmurile de viaţă, economică mai ales, în Industrie, în negoţ, în ori-ce întreprinderi dătătoare de bunăstare, — această seminţie prigonitoare a lui Christos, cu apucături lacome, nesuferitoare faţă de alte neamuri şi legi! Ni-se aduc jigniri mândriei noastre de Români şi de creştini, — jigniri cari ne dor mai mult decât zmulgerea de bunuri materiale din mânile noastre.

Fiecare le simte, fiecare se aprinde de năcaz, dar fiecare spune: Eu ce pot să fac? Puterea e în mâna celor de sus, şi aceia spun că nu pot nimic, fiind ţara atât de mult datoare la bancheri străini, printre cari atâţa sunt din aceeaş seminţie, ce şi-a robit economiceşte aproape tot pământul...

Ne-a dat însă D-zeu o tinerime la şcolile înalte (Universităţi), care, simţind şi ea o jignire de acest fel din partea neamului prigonitor al Închinătorilor lui Christos, — s'a aprins de nobila mândrie de neam şi de sfânta iubire de Isus, şi ca a ridicat glasul său ca un bucium de aramă, şi la nevoie braţul său de apărare, — şi de o lună de zile, ba de două, nu răsună de plaiurile frumoasei noastre Românii colindă mai frumoasă ca aceea, pe care ni-o cântă mândrele cete de tineri fii ai neamului, dela Cluj, Bucureşti, Iaşi, Cernăuţi şi Timişoara, — cari înţelegând primejdia vremilor de azi, şi mai ales a celor viitoare!, ne chiamă la luptă sfântă în jurul lui Christos, pe care iară îl prigonesc, între noi, vechii săi duşmani.

Şi cei cu puterea în mână, simţind ce tari şi greie sunt încă lanţurile robiei economice în care geme şi România noastră dragă, ca şi aproape toate celelalte state ale lumii, spun că... nu pot da ajutorul pe care altfel inima fiecărui Român îl doreşte cinstitei mişcări a tinerimei noastre, celei Închinate lui Christos şi neamului...

Ridicatu-s'au însă din mijlocul nostru doi Români cu inimi mari, cari îmbrăţişând cu sufletul lor pe inimoşii tineri porniţi la o luptă atât de patriotică şi de creştină, — vin să le întindă mână de ajutor în urmărirea scopului lor.

Unul este marele român *C. Vasiliu* din Bucureşti, care a făcut zilele astea un dar de *12 milioane Lei* Ministeriului şcolilor din Bucureşti, pentru a clădi un mare Cămin studenţesc, care să adăpostească tineri români, *fii de ţărani*, cari vor voi să înveţe ştiinţa doftorească (medicina) la care ştiinţă se duc prea puţini români, fiind săraci şi acolo trebuind să stee din greu de carte, fără a mai putea lucra ceva în afară de şcoală, ca să-şi mai câştige ceva.

Iar vredicul român *Vasile P. Popa* din *Lugoj*, dăruit de D-zeu cu bunăstare, a trimis Universităţii din Cluj *un milion Lei*; pentru a zidi un Cămin special zis: „Bazar-restaurant" care să ajute pe tineri cu hrană; şi o tesetorie care să le pregătească îmbrăcămintea de lipsă. Să se împărtăşească de aci tinerii români, fără deosebire de confesiune.

Iacă două răspunsuri însufleţite de înalt patriotizm românesc, la mişcarea şi la strigătele de alarmă date de tinerimea noastră bună.

Nu puteam avea colindă mai frumoasă pentru ziua Naşterii Domnului în acest an, pe care s'o ducem iubiţilor noştri cetitori drept

„O, ce veste minunată!...

ca această veste, care va fi pusă de toţi fraţii noştri, cu bucuria pe care o vrednicieşte...

Iar fiindcă şi Caminul dela Bucureşti şi cel dela Cluj, pentru a fi desăvârşite, nevoie de mult ajutor vor avea încă, — fericiţi cei-ce primind în inima lor aceste veşti, următori lor face-se-vor!

Tuturor, cari se bucură în inimile lor de mişcarea pornită dela tinerimea noastră bună, care ne cântă, prin purtarea sa, cea mai scumpă „colindă" creştinească şi românească, şi voiesc, a-i ajuta care cum va putea, — le dorim din inimă:

Sărbători cu bine şi fericire!

Ştiri politice

La Bucureşti se dau lupte politice pe ascunse, în ascuns, mai incordate decât cele pe faţă. Bine înţeles, toate pentru draga de „putere", pe care toţi o poftesc: cei-ce o au, ca s'o mai aibă, cei-ce n'o au, ca s'o capete.

— Partidul liberal trage sforile, ca doară-doară împacă pe nemulţimiţi şi-i întoarce în Parlament. Fiindcă tare ar dori, ca la desbaterea Constituţiei (Legilor fundamentale ale ţării) să fie de faţă toate Partidele. — Generalului Averescu carcă să-i trăgă un paiu dulce prin gură prin scoaterea părintelui Dăianu de senator la Albaiulia, — dar rodul sforţărilor sale nu s'a arătat: Partidul d-lui Averescu a hotărît că — nu se întoarce în parlament şi nu la atingere cu statul acesta liberal, ales cu prea multe fărădelegi.

— O încercare de a îmblânzi partidele de împotrivire, s'a făcut de guvern, rugând pe însuşi M. Sa Regele, ca să stăruie pe lângă unii capi ai opoziţiei. De aceea s-a fost pofilit zilele trecute la Palat di General Averescu şi di Iuliu Maniu, cu cari Regele a stat şi a chibzuit vreme îndelungată. Ei au arătat Maestăţii Sale neputinţa de a conlucra cu guvernul dlui Brătianu, pentru multele voinţii ce le face faţă de partidele potrivnice.

— Ba, ca să aibă prilej a vorbi şi aşa mai puţin officios, mai fără înţăţişare de atingere oficioasă, marele boer Mişu Cantacuzino din Bucureşti, azi membru în Partidul Naţional, a dat o cină, la care a rugat şi pe M. Sa Regele să binevoiască a luă parte, şi Maestatea Sa a primit. Şi acolo era şi di Maniu la cină şi de bunăsamă multe s'au vorbit, s'an chibzuit, s'au pipăit.

— Câteva zile după asta, di Dr. Vlad aţiindu-se la Bucureşti, a cerut să fie primit de M. Sa. M. Sa Regele l'a primit în palatul din Calea Victoriei şi a ascultat cum di Dr. Vlad i-a descris stările din Ardeal, — de bună samă nu lăudând pe liberali şi guvernul lor.

— S'ar părea din aceste, că de Partidul Naţional se ţine samă la Bucureşti, şi ai putea avea nădejde, că în o zi de cumpănă pentru soartea guvernului, cuvântul lui să fie hotărîtor.

— Generalul Averescu însă se ţine că el ar fi hotărîtor, şi pentru a fi mai tare în ziua hotărîrii, se spune că nu e strein de gândul, de a se apropiă de Marghiloman, cu care împreună s'ar simţi mai tare..

— Partidul Naţionalist al dlui Iorga e vădit plin de nădejde. La o masă sărbătorească (banchet) dată săptămâna trecută în Bucureşti întru cinstea dlui N. Iorga, d-sa închinând pentru M. S. Regele, a spus:

„Păharul acesta îl ridicăm nu numai pentru Domnitorul, căruia soarta i-a dat, ca răsplată (pentru caldă şi puternica sa alipire la acest neam), a unt neamul întreg sub scutul său, ci îl ridicăm şi pentru El ca om. Pentru omul cult, bun şi blând, pentru omul drept şi simţitor, pentru Regelele tuturor răbdărilor.

„Şi urăm (dorim) să vie o zi, când răbdarea Domnitorului, se va uni cu credincioasa noastră răbdare, în aşteptarea *ceasului nostru!*"

Şi atât d-sa, cât şi partizanii d-sale, care aporesc mereu şi în vechiul Regat şi în Ardeal, cred tare, că ciasul acela se apropie.

Că din toate aceste nădejdi şi încordări mute, ce va ieşi, — se va vedea poate în curînd.

VENIZELOS

Cum poate greşi un guvern, — şi cum poate greşi un popor!

Nu-mi iese din minte uriaşa nenorocire în care se zbate azi, ca în gură de şarpe uriaş, poporul grecesc, — nenorocire care i-a venit din greşala de un fel a unui guvern şi din greşala de alt fel, a unui popor.

Lucrul e vrednic să stăm nîţel de vorbă asupra lui.

Guvernele, ori-care ar fi ele, în toate ţările şi totdeauna, sunt urgisite, şi grosul poporului e împotriva lor.

Trebue să fie un guvern din cale-afară de cuminte acela, care să fie iubit şi de popor. Cele mai multe nu sunt.

Faptul acesta îşi are tălcul său care luminează totul:

Ori-care guvern, ocărmuind o ţară, are două feluri de datoriţe *mari*: unele faţă de marile nevoi şi datoriţe ale Statului, în mijlocul celorlalte state, datoriţe de-opotrivă cu ale căpitanului de corabie, care trebue să stee mai mult acolo sus pe puntea de comandă şi să-şi albă privirile în largul mării, decât spre bucătăria corăbiei, — şi alte datoriţe faţă de nevoile de toate zilele şi de multe feluri, ale cetăţenilor săi.

Deia asta atârnă tot norocul guvernului, că va putea el împlini amândouă aceste feluri de datoriţe, ori nu! Căci pe ori-care de o va face şi pe cealaltă o va lăsa, el este de-opotrivă perdut.

Să lămurim.

Să luăm o pildă (ca a lui Venizelos), că guvernul s'a ridicat la cârma ţării încungiurat de încrederea, ba de Insufleţirea, celei mai mari părţi a poporului.

Marea mulţime, poporul, îşi are, însă, mille de nevoi ale vieţii sale de toate zilele. Şi el aşteaptă dela noul guvern, la care se uită cu la ciceş copţi, să i-le împlinească iute şi de grab, pe toate.

Dacă aceasta nu se întâmplă, — şi *nu se poate* întâmpla! — guvernul, care poate şi-a îndreptat privirea şi toate gândurile sale, întâi asupra grijilor şi nevoilor celor mari ale Statului, — el este perdut!

Poporul începe a se întoarce de către el, ca şi de către acela, care „*ar putea*", dar nu vrea, să-i împlinească aşteptările! Şi la cei mai apropiaţi prieni, îi dă la mir şi ridică în locul lui alţi „cireşi" ce s'au copt în „opoziţie".

Întâmplarea lui Venizelos rămâne o pildă strigătoare şi dureroasă, pentru toţi cârţi sunt în stare a-o simţi şi a o înţelege.

Marele bărbat de stat şi neîntrecutul patriot, a luat conducerea ţării în zilele cele mai grele, în care se cocea norocul nevisat de mare al ţării sale: Când pe urma războiului celui mare, se croia soarta popoarelor şi graniţele noi ale ţărilor.

El avea de împlinit lucru mare: folosindu-se de uriaşa sa trecere la bărbaţii politici ai statelor biruitoare, avea să stoarcă dela ei cât mai mult pentru Grecia sa, pentru ţara a cărei mărire avea prilej ca ne-aităţată, să o aducă ca nicicând! Şi el numai cu asta-şi bătea capul: cum să mai scoată mâne lărgirea unei aripi a ţării sale, apoi a celeilalte, cum să tot împingă napoi steagul cu semiluna Turcilor, pentru ca steagul Greciei sale să-i ieie locul.

Şi i'a împins şi a căpătat aşa de mult pentru Grecia, cât ea nici în via nu cutezase a aştepta. Tărmii cei mai bogaţi ai Axiei mici, îi câştigase peste mare, iar aici în Europa Tracia cu Adrianopolul!

Luni de zile, ba ani de zile au trecut până el a izbutit a avea aşa de mult pentru ţara sa! Turcii erau izgoniţi din Europa şi însuşi Constantinopolul era vorba să rămânăă sub înrâurirea Grecilor mai mult ca sub a ori-cui altuia!

Era mai mult decât putea visa un Grec.

În vremea asta însă mulţimea, care nu se gândeşte decât la mielie ei nevoi de toate zilele şi pentru mările nevoi ale ţării, nu prea are înţelegere — venea la Venizelos şi îa ai lui şi-i cerea: Dă-mi mie o crăşmă; dă-mi mie o tratică, dă-mi mie un „permis" de masline, mie unui de rafuat.., mie un vagon, mie un vapor, — iar Venizelos îi hîşăla dela sine zicându-le:

— Mergeţi dela mine, voi sfărnarilor nesătui! Dar de maslinele şi de rafuatul vostru am eu acum vreme, când fiecare minută o folosesc pentru a mai câştiga un cap de ţară, o cetate, o stea pe care s'o pun pe frunteа Greciei, ca să strălucească întru mărire în mijlocul popoarelor prea norocoase!..

Şi s'au întors maslinarii supăraţi dela uşa lui, şi i-au luat în primire potrivnici politicii ai lui Venizelos şi i-au ştiţat bine împotriva lui... — Şi veni norocul să se facă alegeri nouă pentru Statul ţării greceşti. Şi pe când Venizelos nădăjduia că tot poporul grec va sta zid în jurul lui, ajutându-l, prin aleşii săi, ca să-şi poată desăvârşi uriaşa sa lucrare, întărind temeliile noua şi foarte largi ale Greciei mărite, — se văzu trântit în alegeri într'un chip ruşinos! Poporul nu i-a dat lui în alegeri, nici pe jumătate atâţa deputaţi, câţi a dat potrivnicilor săi, cei cari nu făcuseră nimic pentru Grecia, ori poate — multmult rău.

Şi potrivnicii săi îl alungară din ţară şi aduseră napoi pe duşmanul cel de dragul lui Venizelos. Turcii prinseră curaţiu, văzând faţaturat pe primejdioasul lor potrivnic; războiul începu din nou, şi Grecii perdură, cu arma în mână, tot ce le câştigase Venizelos fără a vărsa un picur de sânge... Sfârşitul fu: 6 miniştri Greci din cei-ce „biruiseră" în alegeri pe Venizelos şi aduseră nenorocirea asta grozavă asupra ţării, fără împuşcaţi ca nişte câini de noul guvern revoluţionar...

Iată cât de tare poate greşi un guvern, având în frunte un bărbat chiar aşa de mare ca Venizelos, dacă are grijă numai de trebile mari ale ţării, iar de nevoile mărunte ale cetăţenilor să nu, — şi iată cum de tare poate greşi un popor, dacă va judeca guvernul numai după nevoile sale mărunte şi nu şi după ce face pentru trebuinţele cele mari ale ţării.

Fericit guvernul care una o face şi alta nu o uită, sămănând mulţămirea şi în sus, dar şi în jos, — dar ferice şi de ţara, care va avea la cârma sa pe acel guvern!

Din viaţa Partidelor.

După ce în vechiul Regat Partidul Naţional a găsit razim în foştii conservatori-democraţi, — acum vine ştire, că şi în Basarabia s'a pornit mişcare de alipire la Partidul Naţional.

În săptămâna trecută a avut loc la Chişinău o adunare de cărturari şi popor, în care s'a luat hotărîrea a se pune şi acolo temelie Partidului Naţional, — căci mare parte din Basarabeni sunt nemulţămiţi de „Partidul ţărănesc" al lor, care s'a rupt în două şi n'are nici o siguranţă în mersul său, ci se clatină când spre dreapta, când spre stânga.

Tinerul plin de rîvnă Bogos, fost prefect sub ocârmuirea Directoratelor basarabene, — apoi trecând la Averescani a ajuns ministru basarabean, — săturat şi de unii şi de alţii, s'a pus în fruntea mişcării pentru înfiriparea „Partidului Naţional" în Basarabia. Dinsul a şi adus hotărîrea adunării la Bucureşti, ca s'o arate conducerii Partidului Naţional.

Având sprijinitori şi în Bucovina, Partidul Naţional, din Ardelenesc ce eră, a ajuns astfel un Partid cu Întindere peste toată ţara.

— Partidele din vechiul Regat, cum e partidul dlui Iorga şi Partidul ţărănesc, fiind pân'aci în prietenie cu Partidul Naţional, nu se îmbulzesa şi din prin Ardeal, pentru a da prilej la frecări între oamenii lor pe aici.

Acum, fiindcă Partidul Naţional îşi întinde ramurile şi în Regatul vechiu, — cele două partide, al dlui Iorga şi cel ţărănesc, se cred desfegate de ţinuta lor veche, şi vestesc, că îşi vor întinde şi ele organizaţia (rândulaia lor) şi pe la noi.

Prea frumoasa scrisoare a binefăcătorului C. Vasiliu

Dragostea lui cea mare pentru tineri.

Bărbatul cel dăruit de Dzeu şi de hărnicia lui, cu mare bogăţie de avere, dar cu şi mai mare bogăţie de inimă, *Constantin N. Vasiliu*, mare proprietar în judeţul Prahova (la Ploeşti), locuind acum în Bucureşti, — a trimis Ministrului Şcoalelor, o scrisoare prin care arată ce-i îndeamnă să facă marele dar de *12 milioane Lei*, de care vorbim la articolul din fruntea acestei foi.

Vrednic e cuprinsul acestei scrisori a fi cunoscut de fiecare Român, — şi de aceea cu plăcere dăm cuprinsul ei în acest număr de sărbători, ca cea mai frumoasă colindă de sfânta zi.

Dl Vasiliu purta de mult în suflet hotărîrea de a face bine tineriminăzuitoare după carte, — iar mişcarea tineriminii noastre din zilele de acum, l'au zorit să nu mai întârzie cu împlinirea măreţului său gând.

Căci, ce reese din strigătul de alarmă a tinerimii noastre universitare şi din mişcarea ei bărbătească? Reese aceea, că, fiind cei mai mulţi ai nostri copii săraci, ei şi când merg la şcolile cele mai înalte, trebue să-şi caute loc prin ceva cancelarii ca să scrie, să lecreze, ca să-şi câştige ceva pentru a putea sta la aceie şcoli, prin ceie oraşe scumpe. Şi fiindcă la medicină se cere să stai tot acolo lângă profesor, care îţi arată tăind în carnea vie a bolnavului ori în trupul mort despicat în bucăţi, că de unde vine boala şi cum e a se lecui, — băeţi de ai nostri merg prea puţinul la medicină, fiindcă văzuind spre acea ştiinţă, nu pot sta prin cancelarii după ceva câştig. Deaceea la medicină se îmbulzesc jidanii, cari au bani şi pot sta sta de carte, nu de câştig prin cancelarii!

Iar de aci naşte primejdia cea mare pentru neamul nostru, de a cădea, ca mâne, întreg pe mâna medicilor numai jidani!

Ca un luminat răspuns la această arzătoare trebuinţă a neamului, vine dl Vasiliu şi spune:

„...Insufleţit de dorul pentru binele obştesc şi de chemarea vremii, am hotărît să zidesc un Curte de Apel, arătând cum mulţarea lui s'ar putea fi tot tomnt în legie, şi a rugat Curtea să-i facă dreptate.

Şi — i-a făcut!

Curtea a nimicit hotărîrea de strămutare a dlui Hertea, dându-i toată dreptatea şi osândind napoi în slujbă.

Altă întâmplare.

Profesorii de poliţie din Oradea mare, dl Mărcuş, — a fost izolat, fiind trimis în locu-i un pretin ori ocrotit al cutărui domn ministru.

Dl Mărcuş a spus: Nu mă duc! Rămân aci şi fac proces statului pentru paguba ce vor urma pentru mine pe urma acestei voinicii!

Guvenul i-a trimis vorba lui Mărcuş: Dacă-ţi vei face recurs, trimiţându-l inspector administrativ al Ogerei române la Cluj, — dar dl Mărcuş a spus că nu primeşte, — ci a cerut judecarea dreptăţii sale de înalta Curte de Apel dela Bucureşti.

Faptul că guvernul a cercat se împace pe slujbaşul nedreptăţit, îmbiindu-l cu o slujbă care să îmbesmeze chiar o înaintare pentru el, — arată că avem în ţara asta un scaun de judecată, de a cărui dreaptă nepărtinire are teama şi guvernul ţării, — căci el judecă şi pe stat, dacă face cuiva nedreptate.

Asta-i partea 'mbucurătoare a istoriei, — dar partea urîtă e aceea, că la noi ministri sunt în stare a face nedreptate unui slujbaş pe care ei îngişi îl ştiu bun, că altfel nu l'ar înainta, — dacă îi-o cer oarecari ocrotiţi şi apropiaţi pretini ori sluji ai lor, cari le-au făcut ceva trebşoare...

Iar asta e rău de tot.

UNELE—ALTELE

Ştie şi guvernul frică de cineva?

Aşa vedem, că ştie.

Acei cineva e o instanţă judecătorească înaltă, zisă: Inalta Curte de Apel, la care ajung ca juzi numai ce are ţara mai ales între oamenii săi de legi. Se spune, că judecata acestor înalţi judecători, nu poate fi înrîurită prin nici-o intervenire, prin nici un amestec. Dacă cineva pireşte acolo chiar guvernul ţării, şi dacă pirîtorul are dreptate, Inalta Curte judecă pe guvern fără nici o stare pe gânduri, aşa cum judecă pe ori-ce cetăţean de rând. Foarte rar se aude o vorbă potrivnică asupra acestei înalte judecătorii, că ea ar fi greşit şi ar fi dat o judecată fără bun temeiu.

Noi Orăştienii am avut prilej a ne încredinţa de acest lucru. Primarul oraşului nostru, dl Alexandru Hertea, a fost mutat de aici la Haţeg, după alegerile de deputaţi, pentru că se spunea, că vre-o doi domni ministri nu-l mai văd bine, că n'a fost destul de aprig om în alegeri...

Dl Hertea a recurat la Inalta Curte de Apel, arătând cum mutarea lui e cu totul fără temei în lege, şi a rugat Curtea să-i facă dreptate.

Curtea a nimicit hotărîrea de strămutare a dlui Hertea, dându-i toată dreptatea şi osândind napoi în slujbă.

Altă întâmplare.

Profesorii de poliţie din Oradea mare, dl Mărcuş, — a fost izolat, fiind trimis în locu-i un pretin ori ocrotit al cutărui domn ministru.

Dl Mărcuş a spus: Nu mă duc! Rămân aci şi fac proces statului pentru paguba ce vor urma pentru mine pe urma acestei voinicii!

Guvenul i-a trimis vorba lui Mărcuş: Dacă-ţi vei face recurs, trimiţându-l inspector administrativ al Ogerei române la Cluj, — dar dl Mărcuş a spus că nu primeşte, — ci a cerut judecarea dreptăţii sale de înalta Curte de Apel dela Bucureşti.

Faptul că guvernul a cercat se împace pe slujbaşul nedreptăţit, îmbiindu-l cu o slujbă care să îmbesmeze chiar o înaintare pentru el, — arată că avem în ţara asta un scaun de judecată, de a cărui dreaptă nepărtinire are teama şi guvernul ţării, — căci el judecă şi pe stat, dacă face cuiva nedreptate.

Asta-i partea 'mbucurătoare a istoriei, — dar partea urîtă e aceea, că la noi ministri sunt în stare a face nedreptate unui slujbaş pe care ei îngişi îl ştiu bun, că altfel nu l'ar înainta, — dacă îi-o cer oarecari ocrotiţi şi apropiaţi pretini ori sluji ai lor, cari le-au făcut ceva trebşoare...

Iar asta e rău de tot.

Nici aşa nu-i bine.

„De bei, e rău, de nu bei, e — şi mai rău", — spun americanii..

Cancelaria unei mari Societăţi de asigurare din America, a făcut o cercetare printre numărul morţilor după care a trebuit să plătească sa sumele asigurate, şi a socotit şi acesea, că după câţi ani de viaţă a avut a le plăti.

Şi iacă la ce încheere ciudată ajunge Societatea acesea de asigurări:

Ci-să până erau slobode şi în America băuturile, societatea nu avea atâtea pagube câte are astăzi, decând băuturile sunt oprite. Şi iacă cum tălcuesţe socotitorul ei aceasţă arătare:

Decând americanii nu mai pot bea băuturi spirituase, — ei se îngraşă neasămănat mai tare şi mai mult, ca nainte de aceasţă îngrăşare îi molesşte, le atacă inima şi-i potoşeşte mai curând ca atunci când rămâneau mai slabi. Şi tălcuesţe şi acesea, că de ce se îngraşă. Iacă de ce:

Oamenii nu mai merg azi în bodega (bar-ul) unde luau un pahar de băutură, o beţişcă de pâne şi apoi mergeau acasă şi mâncau mâncarea regulată, — ci acum care, în cofetării, unde iau o prăjitură dinsă, tot mănoţri îşinoaşe şi ca mult zahăr în ele, care îi ajută la îngraşă tare, dar îngraşă şi mai tare prin aceea, că cer un bei multă apă după ele!

Iar astea îngraşă foarte tare şi molesşesc trupul şi-i fac să fie mai puţin bieţii pe boale.

De aci moartea mai timpurie şi aţăsţul bănuţi, că trebuie să plătească mai curînd şi mai des.

Cei ce-a lăsat aceste necrotări, trebue că tare cinte pe gât arzătoare acei nişinţă beuţeri, şi îi e frică, că o să moară aşa în secete aşa, în aţăsţ ea.

Că doar băuturile ne-a oprite aşa demult, ce ai să-i poată trage aceste încheeri asupra bărţilor ori scurţimii vieţii pe urma lipsei de băuturi..

O fi adevărat o'o fi, ne arată statistică (numărătoarea) lui, — un lucru vadem că-i adevărat, că — nici aşa, nici aşa nu-i bine — nici că bei, nici că nu bei..

FOILE ÎŞI URCĂ PREŢURILE

— U'am urcat şi noi. —

Ne-mai puţinel îţi cu preţurile cu care e'au dat în seol de faţă, aproape toate foile îşi urcă preţurile dela Anul-non Ioculo, — lucru pe care de ştiut bonii cetitori îl vor afla pe cât de trist pe ştiri de firesc...

„Foaia Poporului", dela Sibiiu tepţă în 6 pagini, se urcă, dela 40 Lei, cât era în anul 1922, la 60 Lei.

„Cuvântul Poporului" din Sebiţe, 4 pagini (faţă), dela 40 la 60 Lei.

„Lumina Satelor" din Sibiiu, 4—6 pagini, dela 40 la 60 Lei. (Numai pentru cine trimite pe anul întreg numai, 55 Lei).

„Unirea Poporului" din Blaj, 4 faţe, dela 40 la 54 Lei.

„Răsunetul" din Logoj, 4 faţe, a fost şi în anul de faţă cu 60 Lei.

Şi toate vor urma a-şi mări preţul de abonament, — căci nu pot stăteţ.

Ba s'ar bucura dacă ar putea rămânea peste anul întreg la preţul acum urcat şi să nu fie siilt a-i urca de nou la decursul anului.

„Libertatea" a cercat anul trecut a şi scădea preţul (dela 40 Lei, cât era în 1921, la 32 Lei), nădăjduind că va urma o ieftinire şi a hârtiei şi a lucătorilor. *Ne-am înşelat amar!* Toate au urmat a se urca în preţ: Lucrătorii şi au mărit plăţile în 4 rânduri, hârtia în 3 rânduri... Nouă ne-a fost rşuine să urcăm iarăş, ca să nu ne bănuiască cetitorii că vrem să-i speculăm. Şi aşa ni-s'a dus toată truda în zadar. Foaie şi-a coperit cheltuielile de hârtie şi tipar, dar toată munca redacţiei a rămas nerăsplătită..

În faţa noilor stări de lucruri, am statorit preţul ce se vede în fruntea foii. Am fi bucuroşi să nu trebuiască să i mai mărim peste an. Căci fabrica de hârtie ne-a şi dat o loviturâ socotelilor, urcând chiar de anul nou preţul hârtiei cu foarte multi!

Deocamdată rămânem la preţul arătat: *60 Lei pe an.*

*

Banul cetitor aşămănând foile noastre cu altele, va afla, că nu suntem mai scumpi, ci poate cei mai ieftini.

Priviţi la alte foi, şi veţi vedea, că, cele mai multe fiind numai de 4 faţe, la preţ sunt ca şi „Libertatea".

De pildă: „Vestea" din Albaiulie, 4 faţe, 60 Lei. — „Satu-Mare" din Sătmar, 4 faţe de 2 ori pe săptămână, 104 Lei pe an, sau 52 lei pentru 1 foaie de 4 faţe pe săptămână. — „Glasul Oltului" Făgăraş, 4 faţe, 48 Lei pe an. — „Cartea Satului" Lugoj, cât Libertatea singură (fără „Foaia lui.), e cu 52 Lei pe an. — „Glasul Satelore, Arad, 4 faţe, 50 Lei pe an. — „Venirea Bănăţului", 4 faţe, 50 Lei pe an. — „Primăvara" din Samuiceiaşul Mare, 4 faţe, 44 Lei. — Şi altele.

Aşa fiind, „Libertatea", care vine în 8 faţe (cât 2 foi, cât) „Foaia lui" interesantă e şi ea de 4 faţe şi ne vom sili a o ţinea în aceeaşi măsime!, v, vădit, mai ieftină decât ori-care altă foaie.

Cei ce judecă cu bunăvoinţă lucrul, ne vor înţelege şi ne vor sprijini şi în viitor. — lucru pentru care le mulţumim înainte.

*

Pentru abonaţii vechi ce au trimis o parte de bani.

Acei cinstiţi abonaţi ai noştri, cari au trimis încă în Decembre anumite sume de bani pentru abonarea (plata înainte) a foilor pe 1923 — sunt rugaţi să afle, că sumele trimise li-s'au scris pe 1923, dar ele sunt socotite numai ca date înainte. Cât mai lipseşte până la preţul de acum al foilor, vor binevoi a întregi. Câci taxa veche n'o mai putem primi ca bună pe 1923.

*

Trimiţând bani pentru foi

folosiţi prilejul a trimite şi după un „Calendar Naţional" pe 1923, a cărui cuprins bogat şi preţ, îl aflaţi descris în pagina a 8-a a foii.

Sau doriţi un „Album Vlaicu", care e o podoabă pentru ori-ce masă de Român, sau cărticelele „Eroii Noştri" ori „Cărticelele alese" ce le vedeţi descrise în pagina a 9-a a „Foii Interesante".

Pe cupon

scrieţi pe scurt, cu 2—3 vorbe, că pentru-ce se trimit banii. Câci banii ori nu vin deloc, — şi dacă pe dosul cuponului nu e scris nimic, banii zac aci la noi, fără să ştim ce să trimitem de ei.

Nu se mai întorc vremile apuse!

— Nădejdea refacerii Ungariei. —

Dela un cetitor primim o scrisoare în care, bucurându-se mult pentru că a adus Dumnezeu România și în Ardeal, se întreabă și ne întreabă:

„...Dar oare, die Redactor, bucuria asta așa de mare a noastră, nu este ea primejduită prin aceea, că Ungurii nu se lasă deloc împăcați cu marea lor perdere și că au Societăți cari mereu ațîță sufletul în poporul lor și mai ales în fraților lor rămași între hotarele României, că: să știe, că ei nu-și vor da pace, până nu fac Ungaria iară așa cum a fost?!

„Și noi, care mai umblăm cu ceva treburi printre ei, îi auzim pe Ungurii dela noi cum o spun cu multă credință, că — lucrul nu rămâne așa! Ei de aceea nici nu pleacă de pe aici, că au nădejde să se întoarcă iară roata sorții și să-i ridice de-asupra...“

Nu mai scoatem din scisoarea îngrijatului nostru frate, că e destul atâta, pentru ca să lămurim această întrebare.

Iacă cum vedem noi lucrul:

Prefacerea mare a feței lumii pe urma războiului trecut, nu a fost o întâmplare de rând, ca, de pildă, războiul între două popoare vecine, supărate pentru oarecare petec de pământ. Acelea dacă se iau de cap și unul zmulge dela celalalt bucata din gură, mâne se poate întâmpla ca lucrul să se întoarcă.

Dar ce s'a petrecut acum în Europa, a fost un lucru mult mai mare: *a fost așezarea popoarelor pe temelii cu totul nouă, cerute de vreme îndelungată de duhul vremilor!* Acum a fost *împlinirea vremii* care cerea nouă rînduire în lume, nouă așezare a neamurilor!

Iar aceasta, odată îndeplinită, nu se mai schimbă!

Că nu se mai schimbă, să îți dăm, frate îngrijorat, câteva pilde tot din istoria prefacerilor mari din lume:

I. Vechea lume păgână, era o stare de nesuferit mai mult pentru popoare. O învățătură mai luminată, cea a lui Christos, se ivise pe pământ și popoarele se îmbulzeau, atrase de lumina ei, spre ea. Întunecata lume păgână nu se da însă biruită cu una cu două.

Ea își mișca toți Zeii săi de lemn și de piatră și de minciună, ce să se țină în picioare! Și fu războire grozavă și îndelungată! Abia la 325 de ani după Christos, după 325 de ani de cumplite pătimiri, cari au dat milioane de mucenici, arși pe rug, dați fierelor sălbatice spre sfâșiere, răstigniți cu capu 'n jos, unși cu rășină și aprinși de vii, ca să lumineze calea împăraților tirani, — religia cea nouă a răzbit și a biruit și a ajuns la libertate în împărăția cea mai mare a acelor vremi, în Împărăția romană. Când Împăratul Constantin a ridicat-o din umilință și a slobozit'o la viață, la libertate deplină, — mii de învățați și prooroci păgâni au spus: Asta nu rămâne așa!

Dar — *a rămas așa!*

Au mai cercat ei căpiva împărați de după Constantin, la îndemnul unor sfetnici răutăcioși, să mai apese la pământ religia creștină, — dar erau cele din urmă zbateri neputincioase ale unor vremi ce mureau.

Și lumea mai mult la acele vremi nu s'a întors!

II. Alt duh rău apăsa însă, și în zilele creștinizmului, asupra popoarelor: iobăgia poporului de rând făra de pământurile supra puse. Popoarele începură a se arătă nemulțămite de această stare de umilire și a se mișca pentru a o scutura de pe trupul lor. Un glas nou începu a răsuna peste lume: ca om cu om să fie de-opotrivă (egal), nu unul „domn“, altul „iobag“, sclav al celuialalt. Mult se luptară puternicii acelor vemi împotriva acestei porniri a mulțimii de jos, mult sânge se vărsă începând din Franța peste Europe în sus, — și se sfârși cu anul 1848, care puse capăt iobăgiei și dete libertate iobagilor, ridicând pe iobag alăturea de „domnul“ său de ieri, în drepturile și libertățile sale ca om.

Apusă odată și vremea iobăgiei, pusă sub picior, la pământ, — *s'a mai întors lumea la ea? Nici odată!*

III. Omul ajuns liber ca om, văzu că o altă nedreptate apasă încă asupra omenimei: că un popor e domn peste alt popor, ori peste părți mari din alt popor, că unul șede pe șuba celuialalt și nu-l lasă să și-o scoată și să și-o folosească pentru sine! Uneori un popor mic, care au avut prin vremuri noroc mare, e domn peste popoare felurite, mai mari decât el însuși (ca Ungaria și Austria). Și acum popoarele începură a-și cere libertate și dreptate, pe temeiul ființei lor naționale! *Ne trebue libertate națională! Tot poporul în casa lui, care să-și aibă coperișul întins peste atâta loc, cât se întinde el, neamul lui!* Nu coperișul vecinului întins peste jumătate din grădina mea!

Războiul ce trecu, acestei cereri a popoarelor a dat răspuns! Pe asta a deslegat'o, când a zis: tot neamul cu casa lui, între hotarele firești ale ființei lui!

Fii bine încredințat, iubite frate neliniștit, că precum după ce creștinizmul a spart Împărăția păgânizmului și lumea nu s'a mai întors la acel păgânizm, fiindcă era o stare mai prejos și mai nedreaptă; și precum, după-ce iobăgia a fost răpusă prin marea revoluție din veacul trecut, lumea nu s'a mai întors la starea iobăgiei, fiindcă era nedreaptă și nefirească,

Iot așa, după-ce războiul trecut a dat deslegare pricinei de naționalitate și a așezat ași neamurile pe temeliile lor firești, naționale, — nu se mai întoarce la stările de naînte, fiindcă acelea erau nefirești și nedrepte!

Celor ce-mi nădăjduesc să vadă pe aici refăcută vechea Ungarie, stăpânirea Ungurilor peste noi, le poți zimbi în față spunându-le pildele de mai sus.

România, un blid plin,

spre care toți vecinii întind lingurile lor.

De ce se tot scumpesc lucrurile la noi, — și: Când se vor ieftini?

Iacă două întrebări la cari vom cerca să dăm răspunsul cel mai adevărat:

Nu poate fi mulțămire și pace în curtea ta, în care tu ai avea cele ce-ți trebuesc, dacă în jurul tău ai numai vecini, cari de cari mai muritori de foame. Aceia, dacă nu vor putea să-ți fure câte ceva, vor cere să le vinzi cele de lipsă, că îți dau pe ele ori-cât.

Apoi, vezi, asta-i starea Țării Românești astăzi.

Noi am avea cele ce ne trebuesc. Și dacă acelea sporesc, încât mai putem și vinde din ele vecinilor, și dacă guvernele țării mai au grije ca prețul banului nostru să nu mai scadă, ci să se chiar îmbunătățească, — ar fi firesc, că la noi prețurile lucrurilor să scadă.

Dar ele nu scad. Ci cresc. Și se poate întâmpla, ca prețul banului nostru să urce mult, zicem la 10—12—15 centime, așadar aproape de 2 ori cât e azi, — și totuși prețul lucrurilor să crească încă!

De ce?

Iaca de ce: În zadar e România noastră ca o grădină mare roditoare, dacă în jur de ea sunt țări cari de cari mai lipsite de cele pentru traiul vieții.

Rusia bunăoară, vecina noastră de Miazănoapte-răsărit, avea atâtea cereale (bucate) încât chiar strămtora pe România și o făcea să nu poată vinde Austroungariei sau Germaniei nimic, că le vindea Rusia cât le trebuia și încă mai ieftin ca noi. Azi Rusia nu numai că nu are ce vinde, încă și ea cere și cumpără! Și atunci iaca cum stăm cu vecinii nostri:

Rusia nu are bucate, cere și zice că dă ori-cât pe ele, — ca să nu moară de foame.

Ungaria, după-ce i-s'a tăiat toată cununa de munți, nu are lemne deloc, ne cere lemne că dă ori-cât pe ele, ca să nu moară de frig.

Austria nu are nimic, ea cere de toate, plătindu-le cu cât îi cere.

Sârbia nu are sare, ne cere sare, că dă ori-cât pe ea, că nu poate mânca nesărat.

Țări mari și tari, ca Anglia, Franța, n'au petrol și benzină, pentru marile lor întreprinderi de zbor, de căruțe prin văzduhuri, și ne cer petrolul și benzina, că ne dau ori-cât pe ele.

Între astfel de împrejurări România e ca un blid plin cu mâncare, pus naintea Românului, — și șapte vecini lihniți îți întind lingurile în fundul lui și cară la gurile lor... Și îți dă ori-cât, numai să-i lași să se înfrupte și ei.

Când vom ajunge dară noi la o ieftinire a traiului?

Atunci când și țările de pe lângă noi, vor fi ajuns la rînduială în gospodăriile lor, ca să nu se mai arunce așa de lihnite după toate lucrurile noastre!

Pân'atunci se poate întâmpla, ca banul nostru să crească în preț și lucrurile la noi să se tot scumpească. Aceea va fi adevărata scumpete!

Nu-i pace deplină!

Și nu știm ce se poate isca încă.

Turcii au bătut pe Greci, pentrucă aceștia îneau pe Constantin în Tronul lor, — și atunci Franța, ca să pedepsească pe Grecia pentru necredința ei, — a ajutat pe Turci, i-a încurajiat, i-a înarmat și i-a repezit asupra Grecilor.

Acum Constantin e dus de unde mai știe de el. În tronul Greciei stă ginerele Regelui României, care se ferește ca de foc a urma pilda tatălui său, ci se va duce unde îl va sfătui înțeleptul sfătuitor și politica bine socotită dela București.

Franța nu mai are de ce să fie neînțelegătă.

Acum Englezii zic: Dar de ce, voiu purtarăm noi marele război, ca ajutând pe Turci din Europa, ca să nu trezim cu'el iară ace?

Și acum Englezii încurajiază pe Greci, să se refacă și să-și cerce iar noul norocul! Că la spatele Turciei nu mai stă Franța...

Și Grecii se înarmează din greu, și le-au sosit tunuri și arme multe de-adreptul din Anglia. Și Englezii din Grecilor din Constantinopol, care se pregăteau a părăsi orașul de frica Turcilor întorși napoi:

— Nu plecați! Stați acii! Mai avem o lipsă de voi. Mai poate să vie norocul!...

Și iară nu-s semne de pace, — căci acum alții trag sforile războiului și împing dela spate.

Și o'ar fi rău ca păgânii să fie mulțumiți de tot din Europa!

Pe aiurea și pe la noi.

— Cum își plătesc Austriecii pe slujbașii lor, de sunt mulțămiți. —

La noi e lucru știut azi și de popoli, că cea mai nemulțămită brea-muma (satul) și numirea postei de care se ține comuna (dela care vin scrisorile și prin care se trimit Scrisorile comunei) apoi județul (plasa nu trebue). Așa având o adresă bună, bolie nu se vor rătăci, și vor merge bine abonații.

— Numele și pronumele (porecla, numele de familie) să le scrii așa de limpede, ca să nu fie îndoială asupra lui, că e Ioan ori Ivan, Madean ori Modean. Ori și ce poți scrie și mai așa, căci mai ghicim ce vrei să spui, dar numele, care nu e un cuvânt din limbă, pe care să-l desleagi din înțelesul celor din jurul său, acela nu-l putem ghici. Când scrii unui văr, unui frate, unui bun cunoscut, ei ghicește că cine-i scrie și știe și din doua slove cum te chiamă, dar noi cari nu te știm, cum să te ghicim? Din scrisul rău ne vin apoi atâtea neplăceri: posta ne înapoiază toate, căci nu cunoaște om cu numele scris de noi pe-o nimecească, omul să suferă și ne bănuește. Pe când de și-a scris numele lui și a comunei și a postei curat, e mulțămit și el și noi.

Numele comunei

ori al postei, nu-l scrieți așa după auzite, după cum îi zic prin sat, ci după cum e scris el pe sigiliul postei aceleia. De pildă:

Nu spune că ai posta în „Lăsata“, când pe sigiliul postei e scris „Lasea“; nu spune că ești din Vărădia, dacă posta se numește „Totvărădia“. Gara poate o fi pus tablă numai „Vărădia“, dar posta își zice Totvărădia, în deosebire de Vărădia cea din județul Timiș-Torontal la granița spre Sârbia. Nu scrie că ești din Sânnicolaul-Mare, dacă pe sigiliul postei e scris Sânmiclăușul-Mare. Dacă nu-ți place „Sânmiclăuș“ că e ungurese, care schimbarea lui la cei din drept, dar ajutat pe se numește așa, ne faci încurcătură dând numele cel ce nu e cunoscut oficios. Slujbașul de poștă dela noi, știe de numele de pe sigiliul postei, nu de altul.

Trecând noi prin stări de prefacere și romanizare a numirilor, avem greutăți cu postele.

NOUTĂȚI

Serviciul în armată va fi scăzut. Unele gazete din București aduc vestea, că prin noile legi ce le pregătește guvernul, slujba în armată va fi scăzută de la 3 ani la 2 ani, afară de marina (slujba pe corăbile de război), unde rămâne la 3 ani.

*

Tristă grataștie de Anul-nou ne trimite oficiul de vânzare a hârtiei de gazete, dela București. Abia ne-am încheiat socotelile pentru a statori prețul foilor pe anul 1923 și 'am statorit așa cum e astăzi, — și azi chiar în ziua de Anul-nou apuseru, ne vine înștiințarea dela acel oficiu, că cu ziua de azi (1 Ian. a. 1923) prețul hârtiei de gazetă se urcă cu 3 Lei 20 bani la kilogram!—cere-se o greșeală de mult! Acum un an o aveam cu 8 Lei, de jumătate de an lucrase cu 11 Lei 60 bani, acum urcă dintr'una la *15 Lei!* E o încărcare ce zdrobește toate scoteile foilor!...

*

Ca'n vremurile bune... „Libertatea“ se înfățișează de sfintele sărbători ale Nașterii Domnului, în forma ei bogată, de 20 pagini (fețe), — ca în vremile de pace nainte de război. Doar că atunci aducea și adaosul economic de 8 fețe și dădeau la olaltă 24 fețe. Acum 20. Ca ceva mai puțin.

„Foaia interesantă“ aceasta adevărată ladă cu comorile din viața noastră sufletească, era la Crăciun și la Paști, aproape totdeauna, cum e numărul de azi: cu chipuri multe și frumoase, tipărite în colori, las printre ele material de cetit bine ales și îngrijit. Ne-am silit a ne apropia prin numărul de azi, de frumusețea acelor numere din trecut. Ba inima ne spune, că nu numai ne-am apropiat bine de acei numeri, ci în o privință i-am și întrecut, cu mult i-am întrecut! Căci de dădeam și atunci vederi (chipuri) din viața românească, ele nu se apropiau nici pe departe de însămnătatea chipurilor pe care de data asta avem bucuria a le putea arăta cetitorilor noștri. De dădeam și atunci chiar chipul Regelui României, ori a familiei Regale, nu puteam spune despre el că e chipul Regelui nostru, așa cum azi o spunem; — de arătam chipul unei biserici din Regat, arătam o biserică din altă țară, nu ca azi când avem fericirea a putea da minunate chipuri de pe rugăveala celei mai prețioase, mai scumpe tuturor inimilor românești: de pe Biserica Ineoronării, despre care să putem spune, cum fericiți putem spune azi, că e a noastră, și înălțată chiar pe pământul sourpului și sfântului nostru Ardeal.

Iacă pentru ce ne pare, că numărul de față al gazetei noastre „Libertatea“ și al Lăzii sale cu Comori „Foaia Interesantă“, e de data asta chiar mai frumos și mai presus de numerile din trecut!, — ori cât erau și acelea de frumoase.

Am vrut și prin asta să facem pe iubiții noștri cetitori să-și aducă aminte de vremile de pace, și să li-se pară că ne apropiem de ele...

Dacă am avea sprijinul lor în măsură așa largă, cum îl aveam nainte de război, — am scoate foile lor'una și peste an, în forma și mărimea de odinioară, de război, ca măcar atunci când primesc screte foi la casa lor, să li-se pară, că viața și-a revenit la stările ca'n vremile de pace...

*

O luminare ce va arde câteva veacuri... Ziarul „Românul“ din Youngstown, scrie că la 2 Dec. s'a trimis din America o luminare (lumină) care să fie aprinsă și să ardă toată ziua în „Ziua Sfântului“, la mormântul marelui cântăreț italian Carusso, mort de curând în Italia și care a umblat mult prin America și era foarte iubit de Americani. Luminarea e cea mai mare ce s'a fabricat vre-odată în cea mai vestită fabrică de lumânări din acel oraș. Ea e de 16 unme de înălțit și cântărește o tonă (o sută de kilograme). Arătând ea în tot anul o zi, la ziua Sfântului, pentru pomenirea sufletului marelui cântăreț, — ea va arde apa 18 veacuri...

*

Ca'n America. Tot în ziarul „Românul“ din America celim, că acolo s'a dat de curând o pedeapsă judecătorească — prin telefon.

Un domn era învoiat la tribunal că a făcut ceva scandal în stradă (pe ulițe). Fiind chemat la judecată, el, fiind în alt oraș departe, n'a putut merge pe ziua pusă, și ca să treacă peste năcaz a luat telefonul, a rugat pe judecător să-l ierte că nu poate fi de față, și — să-i dee pedeapsa prin telefon, că el trimite îndată un ceck (foaie de bani) către o bancă și plătește!

— Bun! (all right—ol raigt) a răspuns judecătorul. Te pedepesc cu 50 dolari..

— Bun! a răspuns și pricinașul. Și dus acasă, a scris cecul și-a trecut peste toată judecata, — prin telefon.

*

Căile Ferate Somușene, de cari am mai scris în «Libertatea» că e rau un cuib de mișelarism și de acretire a tuturor răilor pentru statul român, — erau să fie luate în administrația statului chiar acum la 1 Ianuarie 1923. Nefiind însă toate lucrările pregătite, luarea lor în chivernisirea statului a fost amânată până la 1 Februarie, — după care dată vor fi conduse la fel cu celalalte linii ferate din țară. Stăpânii acțiilor lor, îșI vor primi numai partea lor de câștig.

*

Pe mulți a spânzurat, — pe urmă pe sine însuși. Sovietele rusești, „inițiatore de popor“, aveau odinioară (boieraș) lor oficial, oștirea

nu i dădeau puţin de lucru. În doi ani acest om-monstru a spânzurat peste 2000 de nefericiţi osândiţi la această moarte de către ţarii şi marii Rusiei bolşevice. Aşa dar cam trei oameni pe zi! — Pe urmă, ce păcate l'au apăsat pe suflet ce nu, călăul s'a spânzurat şi el zilele trecute.

*

Producţie de Crăciun la Oraştie arangează a două zi de Crăciun, Societatea Meseriaşilor români. Producţia va fi deschisă prin Două Colinde, cor mixt, apoi se joacă pesa teatrală „Marin şi Maria" sau „Fata rătăcită" prin dnii I. Cherecheş N. Filip, Ios. Bălşan, Ios. Homorodean, şi dşoarele M. Popovici, A. Voişan, Sofica Budoi, M. Socol, şi Nella Andrescu. — Se încheie cu corul mixt „Dulce Bucovină" Joc.

*

Banii de hârtie de 1 şi 2 Lei fiind prea zdrăneţuiţi, se vor tipări acum alţii noi în locul lor la Regia Monopolurilor Statului unde se tipăresc şi timbrile de tot felul.

*

Pentru presarea de Anul-nou „Societatea Femeilor Române din Oraştie" arangiază o Petrecere cu dans împreună cu tombolă în sala Hot. „Central", la care are onoare a invita pe toţi doritorii de a petrece o seară plăcută. Costumul Naţional e de rigoare. Începutul la 9 seara.

*

S'a putut şi aşa ceva?! Gazetele din săptămâna trecută spuneau, că unei doamne ce venea cu trenul dela Braşov spre Teiuş, şi durmea în tren, — i-s'au furat dinţii cei de aur ce-i avea în gură!.. Aşa hoţ, mai rar!

*

Primarul Oraştiei, dl Alexandru Herlea fusese, precum se ştie, mutat dela Oraştie la Haţeg, în semn de nemulţămire a guvernului că n'ar fi fost destul de aspru spriginitor al Partidului Liberal la alegeri. Dl Herlea a recurat la Înalta Curte de Apel din Bucureşti, arătând ce nedreptate i se face, că e scos din legăturile şi drepturile sale de penzie, şi altele, — şi Inalta Curte i-a aflat plângerea de dreaptă şi i'a pus napoi în slujba sa de primar al Oraştiei. În faţa acestei judecăţi ori-ce om se va întreba cu mirare: Oare domnii Ministri, cărora dl Herlea s'a plâns şi pe cari l-a lămurit şi l-a rugat să-i vadă dreptatea şi nevinovăţia, n'au putut vede dreptatea cererii sale, dacă nu li-o arată o înaltă instanţă judecătorească ca Inalta Curte de Apel? Iar dacă şi dumnealor au văzut dreptatea slujbaşului, de ce au nesocotit'o totuşi, numai aşa fără nici un temei?

Aşa se întăreşte încrederea poporului în ocârmuirile ţării?

*

Tinerimea română din Vienerea arangează o Producţiune teatrală-corală împreunată cu joc. Luni a doua zi de Crăciun în sala mare a şcoalei rom. din loc. Începutul la 7½, ore seara.

Venitul curat este destinat: 50% pentru fondul internatului liceului „Aurel Vlaicu" din Oraştie: 50% pentru crearea fondului Reuniunii de muzică „Doina" din Vinerea.

*

Bani de metal de 1 Leu, de 2 şi 5 Lei se vor bate din bronz şi aluminiu. Se va folosi în acest scop o monedărie în ţară, poate chiar în Ardeal ori Bănat. Se vor aduce maşinile din străinătate şi se va lucra cu ele la Şcoala de Arte şi Meserii. Bani de 1 Leu se vor bate 200 milioane, de 2 Lei 100 milioane.

*

Producţiunea Şcoalei Medii de fete din Oraştie, organizată pentru Sâmbătă în 30 Decemvrie seara, — a avut o reuşită deplin mulţumitoare. S'a jucat piesa „Înşiră-te Margărite" de elevele şcoalei, spre plăcerea tuturor; s'au declamat versuri hazlii, s'au jucat jocuri naţionale şi joc cu cununi de flori, — etc. S'au arătat şi două tablouri (icoane) vii, foarte frumoase, dintre cari unul închipuia Naşterea Domnului. Numărosul public a plecat deplin mulţumit de producţiile şi isteţimea tinerelor eleve, lăudând ostenelele corpului profesoral al şcoalei, care le pregăteşte şi pentru producţii sociale plăcute.

*

Hoţi de hârtie a descoperit poliţia din Sebeşul-săsesc, — vecin cu Fabrica de hârtie din Petrifaiău. Era o bandă de 7 inşi, capul lor fiind un măestru din Sebeş. Ei furau hârtie din vagoanele de hârtie trimise de Fabrica din Petrifaiău până acelea stăteau în Sebeş. Au vândut astfel de hârtie la Blaj, Albaiulia, Aiud, Oraştie, Deva, Petroşeni. Ci-că de vre-o jumătate de an îşi făcuseră din asta o meserie.

La Oraştie, venind ca negutători cu căruţă şi cărăuş, au îmbiat o cătăţime mai mică de hârtie. Li-s'a spus: De unde aveţi hârtia? — Am cumpărat'o când era lesne şi-o vindem acum să facem şi noi ceva câştig"... Şi au declaraţie în scris că hârtia e a lor pe cale cinstită, şi răspund pentru asta, — căci altfel nu li-se cumpăra.

Au fost prinşi zilele trecute. Frumoase sărbători şi-au făcut lor şi familiilor lor.

*

Cercul de deputat dela Ighiu, cade sub alegere nouă. Dl Dr. Alexandru Vaida a fost ales în două locuri, la Ighiu, vechiul său cerc chiar din vremea Ungurilor, — apoi la Şomcuta-mare, în patria sa.

Fiindcă Partidul Naţional, nu ia parte la adunările deputaţilor, dl Vaida n'a avut prilej, precum se cere, să spună că doreşte să fie deputat al Ighiului ori al Şomcutei, — pentru ca celalalt cerc să fie liber a-şi alege pe altcineva.

În şedinţa dela 28 Dec. adunarea deputaţilor a hotărît ea, fără a mai aştepta declaraţia dlui Dr. Vaida, că îl socoteşte pe dl Vaida deputat de Şomcuta, iar cercul Ighiu îl vesteşte liber, având să vină sub alegere nouă.

Se pare că izbutirea dela alegerea de Senator, când scoaserâ din urnă, ca tras de barbă, pe părintele Dăianu, a încuraiat pe eroii alegerii de senator, şi acum ei vor să „scoată" (de ales e mai greu) tot aşa fel şi un „deputat", poate un copil de suflet alui Dăianu. Alegerea ere să se întâmple în curând. cam după o lună de zile dela mişcirea prin adunare.

Fraţii noştri din cercul Ighiu vor trăi iarăş zile urite, până vor scăpa şi de această „alegere".

Doresc onorăţilor mei mysterii: Sărbători de Crăciun vesele şi An Nou fericit! — dorindu-le totodată de Anul-Nou şi câte o pereche de ghete de şevro negru, sau de şevro roşu, ori de antilopă albă, sau de antilopă surâ ori şi de antilopă lila, — după gust şi după plăcere. Cel-ce în acestea nu are alegere destul de mare, să poţi-se-scă să mă cerceteze spre a vedea şi mai multe! — Cu stimă!

(671) *Antoniu Dalomiri,* 1—1
cu pantofar în Oraştie, Calea Mihai Viteazul.

Sămănători de lumină.

În cursul anului trecut 1922, am avut deosebita bucurie de a vedea, că cetitori de-ai nostri, fără a fi rugaţi, aşa din îndemnul inimii lor, au început a stărui pe lângă cetitorii din jurul lor să se scrie şi ei printre cetitorii foilor noastre. Şi ne trimiteau cate doi, care trei, care cinci, ba zece şi chiar mai mulţi abonaţi noi din comuna lor.

Privind fapta lor cea nievea nerăvnitoare de câştig, — doar' noi nu li-o răsplătim cu nimic, — am văzut în aceşti oameni buni nişte cinstiţi sămănători de lumină în popor, şi le-am zis aşa. Şi am început a le zice macar un cuvânt de mulţămită în foaie, — că cu alteeva nu puteam răsplăti strădania lor cea vrednică de laudă.

Cât de mult vredniceţe laudă această osteneală a bunilor nostri fraţi din mijlocul poporului, o pot înţelege toţi cei-ce văd şi pricep, ca azi — poporele cele mai luminate prin bună învăţătură, sunt acelea care trăesc mai bine în lume! Aşadar cel-ce se sileşte a înmuţi numărul plugarilor rostri luminaţi, spre aceea străduesţe, ca să vadă şi acest iubit popor al nostru cu o zi mai mainte trăind mai bine printre celelalte popoare.

Iată pentru ce aflăm vrednică de laudă strădania acestor sămănători de lumină şi li pomenim aici cu laudă.

Afară de cei înşiraţi în numerii trecuţi, mai pomenim azi pe următorii:

Dl Traian Gengan din Lupeni, a adus printre cetitorii foilor noastre pe 7 muncitori dela uzina electrică a minelor (băiţăgurilor) de acolo, făcându-i abonaţi.

Dl Ioan Pigli din Bazoş, ne-a trimis plata pentru 7 abonaţi de acolo.

Sf. Sa Preotul Inocenţiu Moroi din Epureni (jud. Iaşi) ne-a câştigat acolo 5 abonaţi.

Dl Teodor Coman din Şeulia Rom. ne-a făcut acolo 5 abonaţi.

Părintele Octavian Arvanitache din Bertea (jud. Prahova) ne-a trmis 4 abonaţi.

Dl Ioan Bărăeanu, cantor în Catina, ne-a făcut acolo 4 abonaţi.

Dl Ioan Suteu I. M. din Şoimuş, ne-a câştigat acolo mai mulţi abonaţi.

Dl Roman Vermeşan din Polia, 3 abonaţi.

Agentura „Astrel" din Auşeni 3 ab

Dl Ioan Tosa, picher în Careii-mari, 3 abonaţi.

Dl Simion Ianculescu din Şugag, 3 abon.

Dl Nicodin Neagota din Găvoşdia, 3 ab.

Dl Ioan Ciolac din Constanţa, 2 abonaţi la „Libertatea" şi 5 la Foaia Interesantă.

Iar *câte 2 abonaţi,* noi, sau unul nou pe lângă sine (la olaltă 2), ne-au trimis foarte mulţi, dintre cari pomenim pe cari i-am băgat de seamă aşa în fuga muncii administrative a foii. De aceştia (cu 2 abonamente) avem, printre alţii, pe d-nii şi fraţii:

Ioan Tomescu din Boghicea (jud. Roman); Chiriţă Timofte, căntăreţ la Iaşi (jud. Constanţa, Dobrogea); Gheorghe Harbuţ din Mănăstirea Humorului (Bucovina); O. Pop din Idicel; Ioan Jurcă, învăţător, în Sâmbăta-de-Sus (Braşov); Florea din Vrănişti, Petru Livescu, Vasile Mihai Cibu, Dala Romănă Dem. Cherecheş, Chiuşbaia; Sofron Teflan, Mănăstirea Dimitrie Condrea din Borşa-Bistriţa; Alex. Toader, Vişteca-de-sus; Ioan Cherecheş, Arad, Constantin Pădăşan, Tet; Nic. Costa, Hălmagiu; Dim. Secoşan, Ioan Cârţu, Lazar Demeneacu, Bencecul-român; Ioan Pascu, Burducul-mare, Ioan Bărbu, Ioan Ţăţor, Dumbrava, — şi mulţi alţii, cari nă no lerte de i-am scăpat în grabă pe cei. De vor veni cu mai mulţi ca dânşii, — îi vom pomeni cu laudă pe toţi. Şi pân' atunci:

Tuturor: Câldurease mulţămiri.

Literatură

„Cosinzeana", frumoasa revistă literară cunoscută atâtor familii din Ardeal, în parte şi din vechiul Regat, încă de nainte de războiu, — urmează a apare la Cluj, redactată de Intemeetorul ei, dl Dr. Sebastian Bornemisa. E una din cele mai îngrijite foi pentru familie, aduce articli feluriţi din viaţa poporelor, chipurile bărbaţilor fusemanţi de care se vorbeşte în ştirile din lumea şi lume, chipuri dela întâmplările mari de colo ori colo, — apoi parte literară, cu cetiri alese: poezii, nuvele, schiţe, şi altele.

Cărturarii oraşelor şi satelor, preoţii, învăţătorii, meseriaşii, negustorii şi ţărani fruntaşi cari au şi băiat cu şcoală, o fată cu carte, — fac lucru foarte bun pentru cultivarea mai departe a acelora, dacă abonează „Cosinzeana", spre îmbogăţirea cunoştinţelor lor şi desăvârşirea gustului lor literar.

„In Foaia Interesantă" am reprodus adeseori poezii şi nuvele din „Cosinzeana" şi mai ales chipuri interesante. In numărul acesta de Crăciun dăm chipul părintelui Dr. V. Lucaiu şi a „Mormântului Soldatului Necunoscut" din Belgia, după „Cosinzeana", şi din aceste cetitorii înţeleg ce vederi frumoase găsesc în numita revistă.

Cei ce doresc a o abona şi n'o cunosc, să ceară număr de probă la: „Cosinzeana" Cluj, Piaţa Cuza-Vodă 16.

*

„Isus Vă Cheamă!..." cartea cu prea frumoase cuvântări bisericeşti cari chiamă lumea de pe căile rătăcirii pe care prea se arată pornită, spre povăţuitorul la tot binele, Isus, — rostite de preotul T. Popescu din Bucureşti, carte de care s'a scris mai pe larg în numărul 51 din 1922 al „Libertăţii", — costă 20 Lei şi 3 Lei de porto. Se poate cere dela: Preot T. Popescu dela Biserica „Cuibul cu Barză" Bucureşti.

*

„Pământ" e titlul unui nou volum de poezii, apărut la Cluj, scrise de dl Vasile Al. George, volum de 80 pagine, în Tipografia Dr. S. Bornemisa. Cetitorii noştri cunoscuţi din ele, chiar pe cea cu titlul „Pământ" reprodusă în „Foaia Interesantă". Sint poezii cari dovedesc un frumos talent. Vom mai vorbi cu cetitorii noştri una-două din ele. — Volumul costă 20 Lei, la autor sau la „Tipografia Dr. Bornemisa" în Cluj.

Poşta Redacţiei.

D-Sale Stefan Andrei, în Cârpiniş: Ai plătit. Suma a trecut în anul trecut erai plătit. Suma a trecut pe 1923. Mai ai de trimis 10 Lei, ca să fii plătit şi pe 1923 deplin.

D-Sale I. Crişan, Căpruţa. Da, banii l'am primit. Binevoieşte însă a ştii: preţul foilor fiind pe anul viitor, şi preţul foilor fiind pe anul 1923 mai mare, vei fi bun a trimite ce e mai cade, ca să fie plătite după preţ de acum.

Avem bani sosiţi

şi nu ştim pe ce-s trimişi, căci nu e scris nimic pe cuponul cu care au venit, dela: Vasile Cozma din Urişor, suma Dej, 7 Lei 50 bani; dela Ioan Pop din Roşia-Montană, 89 Lei; dela Pop George din Chimitelnic, 17 Lei; Ioan Ştefan Niţu din Ripa-de-sus, 18 Lei. Ei ne-or fi ocărîndu-ţi că nu le trimitem nimic şi noi nu ştim ce să le trimitem, dacă pe cupon nu-i scris nici un cuvânt.

Caut post de cancelist, ajutor, la advocaţi, notar public, tor, la advocaţi, notar public, comune mai mari, cu începerea dela 1 Februarie 1922, notar diplomat din timpuri normale cu practică de 18 ani, cunosc şi limba germană şi maghiară mă duc şi la Poliţa de Stat.

Adresa: Notar diplomat poşte restante Cugir, Jud. Hunedoara. (673) 1—1

Publicaţiune.

Notar în pensie, primeşte lucrările rămase de anii trecuţi la registrelor de Stat şi a cumunelor restante. — Vorbeşte şi scrie româneşte, nemţeşte şi ungureşte. — Adresa P. Nr. 454. Poste restante Arad. (672) 1—1

AVIZ!

Azi cea mai de lipsă învăţătură este cum să face mai bine îmbătrânirea pământului. Învăţătura aste se găseşte în cartea (broşura):

Cum vei ajunge şi tu la pământ, 3—3

de viteazul ţăran

ION BARBA-MIRESII,

care a fost ostaş 9 ani în războiu. Se poate comanda la autor în *Cluj, Piaţa Cuza Vodă Nr. 16.* Preţul 4 Lei. Posta 2 Lei. *Total 6 Lei.*

Oriăcinde-Vă mai mulţi oameni dintr'o comună şi comandând ascestă carte, Vi se trimite pachetul plătit pe poştă, — socotindu-Vă 1 carte în loc de 6 Lei numai 4 Lei.

Librarii şi toţi negustorii cari se ocupă cu vânzări de cărţi, primesc rabatul cuvenit.

Dentist Dr. S. Seidner dă consultaţi în ORAŞTIE Piaţa Aurel Vlaicu 7 (la casa de asupra prăvăliei Ioan Rob). — *Plombe. — Scoatere de dinţi fără dureri. — Regulare de dinţi. Runere de danturi.* (668)4—10

Tipărituri pentru oficiile administrative.

Au ieşit de sub tipar şi se află de vânzare la „Tipografia Libertăţii" din Oraştie, următoarele tipărituri pentru cancelariile secretariatelor şi primăriile comunale:

Nr. 1. Registru adm. p. secretari.
Nr. 2. Coale de la lex.
Nr. 3. Carte de poştă.
Nr. 4. Registru pt. bilete de vite.
Nr. 5. „ „ transcrierea biletelor de vite.
Nr. 6. Regis. pt. immanuări judecătoreşti cri administrative.
Nr. 7. Jurnal de casse.
Nr. 8. Evidenţă pentru mandatele de plată a competinţelor delaperceptorul.
Nr. 9. Cuitanţă.
Nr. 10. Contra-cuitanţă.
Nr. 11. Proces verbal pentru vestirea căsătoriei.
Nr. 12. Publicaţiune pt. vestirea căsătoriei.
Nr. 13. Invoirea părinţilor (tutorelui) la căsătorie.
Nr. 14. Extras din registrul stării civ. pentru căs. uşi.
Nr. 15. Extras din registrul stării civ. pt. căsătoriţi.
Nr. 16. Extras din registrul stării civ. pentru morţi.
Nr. 17. Contract de vânzare şi cump.
Nr. 18. Rugare pentru intabularea dreptului de proprietate.
Nr. 19. Contract de donaţiune.
Nr. 20. Conscrierea cazului de moarte (celui cu avere).
Nr. 21. Conscrierea cazului de moarte (fără avere).
Nr. 22. Autorizaţie de vânz. (de vite).
Nr. 23 Inventar după răsmiţi.
Nr. 24. Atestat de dare.
Nr. 25. Tablou nominal anual despre naşcuţii, morţii şi căsătoriţii din comună (statistică).
Nr. 27. Tablou nominal anual despăgubirile incurse în comună (statistică).
Nr. 29. Tabela de dare de drum (se poate întrebuinţa în cazul de care judeţ şi ce evidenţă de oraşi, dacă vinelor şi a păduri, etc.
Nr. 30. Stat nominal pentru salariile funcţionarilor.
Nr. 31. Proces verbal de desbatere, împreună cu sentinţă (judecată) pentru ori-ce contravenţie ce se petrăcţieză la preturi.
Nr. 32. Tabela pentru (arunc) în pozii suplementar comunal şi judeţan.
Nr. 33. *Coale pentru soluirea de dare (Liberuş).*
Nr. 34. Proces verbal pentru judecătoria comunală în cauzăbagatelară şi de contravenţie de cimp, provizoriu cu toate îndrumările referitoare la aceste cauze.
Nr. 35. Cărţe în cauze bagatelare, în cauze de contravenţii de cimp, precum şi în alte cauze ce obvin pe sama judecătoriilor comunale, secretarilor, etc.
Nr. 36. Fişeră de immanoare.
Nr. 37. Invoire, (Transacţiune) pe seama judecătoriilor comunale în cauze bagatelare şi contravenţii de cimp.
Nr. 38. Sentinţă în cauze bagatelare şi contravenţii de cimp (se poate folosi şi ca sentinţă plătită pe poştă, — socotindu-Vă 1 carte în loc de 6 Lei numai 4 Lei.
Nr. 39. Certificat de estimare pentru pagubele de cimp (în cauzăde contravenţie).
Nr. 40. Obligaţie pentru împrumut.
Nr. 41. Cvită de plergere hipotec.
Nr. 42. Proces verbal despre zălogire (cumpărare) şi preţuire se poate folosi la execuţiune de dare pe 4 pătrere de ex. la execuţiune begalară şi la contravenţie de cimp etc.
Nr. 43. *Coala de catastru!*
Nr. 44. Adeverinţă pentru astradarea biletului de vite.
Nr. 45. Registru de conscrire şi carte principală a celor deobligaţi la îndeplinirea muncei comunale de obşte (Kösségi közmunka összeírási lajstrom és könyv), în limba romînă. — Preţul unei coale mari 2 Lei.
Nr. 46. Tablou 1. — Pentru a se comunică lunar cu Cercul de recrutare, Birou Rechiziţii, schimbările ivite între animale, hamurile, trăsurile, etc., eşite din comună, induse în tabela de clasare şi repartiţie. — Preţul unei bucăţi Lei 1·20.
Nr. 47. Tablou 2. — Pentru a se comunică lunar cu Cercul de Recruţi, Birou Rechiziţii, schimbările ivite între animalele, hamurile, trăsurile, etc., venite în comună, induse în tabela de clasare şi de repartiţie. — Preţul unei bucăţi Lei 1·20.
Nr. 48. Declaraţie care se dă la primăria comunală despre animalele, hamurile, trăsurile, etc., care se vând sau se cumpără şi sunt clasate de armată ca rechiziţionabile. — Preţul unei bucăţi 35 bani.
Nr. 49. Cerere de dispenzăde sub vestirea căsătoriei, *ca toate îndrumările referitoare la cererea de dispenzăşi la încheerea căsătoriei.* Preţul 40 bani
Nr. 50 Proces verbal în cauzăde dispenzădela servicial militar.
Nr. 51. Model *A.* Certificat a 3 părinţi pentru a stabili drepturile la *dispenzăa celui mai în vârstă dintre orfanii de mamă.*
Nr. 53. Model *C.* pentru dispenzăunui tiner al unei văduve.
Nr. 54. Model *D.* pentru dispenzăa.
Nr. 55. Model *G.* pentru dispenzăa *cind are tată trecut de 70 ani.*
Nr. 56. Certificat la locuind acţiele de stare civilă.
Nr. 57. Certificat adeverind gradul avut de soldat în armata austro-ungară.
Nr. 58. Dovadă de cetăţenie.
Nr. 59. Certificat de paupertate.
Nr. 60. Cont de deplasare. (Particular de spese de cităţorie) pentru secretari, primpretori, pretori, medici, veterinari, etc.
Nr. 61. Registru *pentru concesiune de edificare,* în zestrată cu Certificat de espunere la vedere publică, cu proces verbal despre oculatăla faţa locului, cu ordin către secretari şi cu Raport către primpretori în cauzăde concesiune de zidire.
Nr. 67. Protocol de Necropsie.
Nr. 68. Incunoştinţarea despre naştere (pentru matricularul).
Nr. 69 Dovadă despre încheerea căsătoriei.
Nr. 70. Conscrierea vielor de primăvare, tabelă mare.
Nr. 71. Jurnal, pentru încasarea de tot felul de dări şi competinţe.
Nr. 72. Coală de casă, pentru oraşe.
Nr. 73. Proces verbal despre invoirea mirelui şi a mireselui asupra religiunii copiilor.
Nr. 74. Hotărîre despre rectificarea înregistrării în registrul stării civile.
Nr. 75. Hotărîre pentru permisul de a arunja loc, sau alte petreceri.
Nr. 76. Atestat despre depunerea în rămânătului codrenilor § 38, art 31, 79).
Nr. 77. Hotărîre despre înregistrarea ulterioară în registrul stării civile.
Nr. 78. Hotărîre despre înregistrarea de nou în registrul stării civile.
Nr. 79. Proces verbal despre inspectarea localului de crâşmă, la faţa locului, când se cere revizie de crâşmărit şi se cere primprezidiul, etc.
Nr. 79a Hotărîre pentru fixarea zilei de inspectare din punct de vedere poliţiei şi sanitar-poliţiei a localului cerut pentru crâşmă.
Nr. 80 Hotărîre pentru permis de edificare — bun pentru toate cazurile.
Nr. 81. Hotărîre în cazul cînd preturul ori primpretorul etc. fixează şi ţine pertractare la faţa locului în cauzăde edificare. Serveşte şi ca Citaţie a părţilor la pertractare în cauzăde edificare.
Nr. 82. Citare din cauzăde contravenţie, (pentru Pretură), cu Dovadă de immanuare.
Nr. 83. Ordin penal în cauzăde contravenţie (pentru Pretură şi Primăriile orăşeneşti) provizoriu cu tăierea de immanuare.
Nr. 84. Registru administrativ (pentru Pretură).
Nr. 85. Certificat comunal care se alătură la contract, adeverindu-se, că cumpărătorul s'a ocupat cu economia şi unicul izvor de câştig îl este agricultura.
Nr. 86. Certificat comunal pentru descrierea personală, pentru a primi Carte (codică) de lucru sau condică (carte) de serviciu, etc.
Nr. 87. Certificat de identitate, pentru primirea Paşaportului pentru strămutate.
Nr. 88. Proces verbal pentru alegerea membrilor primăriei comunale.
Nr. 89. Declaraţie pentru fort rachiu.
Nr. 90. Proces verbal pentru revizuirea Tabelelor de recensământ.
Nr 91. Bilete de vite, în 3 limbi.

A se cere la *Tipografia Românească" din Deva şi Tipografia „Libertatea" Oraştie.*

Pentru vânători.

Permis de purtat puşcă, nu se mai dă decît celor ce au şi drept de vânat. Toţi cei ce cer drept de puşcă să se înscrie toţi în o Societate de vânat din comună, — apoi înaintează cererea nouă la Prefectură.

— Cererile cele nouă, de vânat şi apoi de puşcă, se află gata la Tipografia „Libertatea" în Oraştie, cu Lei 1·50 bani una cu 2 Certificate lângă cerere.

Trimisă pe poştă 2 Lei.

Tipărituri pentru oficiile parohiale

se află la tipografia „Libertatea":

„Consemnarea membrilor Sinodului parohial", 1 coal de 5 coale, cu 10 pagini liniate, pentru cam 300 membri, — Lei 2·50.

„Protocolul" ce se la cu cei ce se vesesc a păşi la căsătorie, — 1 ex. cu 50 bani.

Conspect familiar din matricula botezaţilor, cununaţilor, morţilor, — 1 ex. 50 bani.

Să se adauge 1 Leu pentru porto şi, 2 Lei taxă de recomandare, ca să nu se peardă pe poştă.

Tutungerie nouă în Orăștie.

Subsersa am deschis în edificiul hotelului „Central", tutungerie nouă cu tot felul de țigări și tutun, foițe, chibrite, tabachere, etc.

Timbre fiscale și mărci postale.

Până mi-se gată atocul ce aveam în tutungeria din Sebeșul-Săsesc, vând mărfuri de galanterie, — precum și rechizite școlare: caete, cerneluri, creioane, etc.

Rog binevoitorul sprijin al on. public.

Văd. Malvina Blaga.

Pentru d. secretari și primari!

Au ieșit de sub tipar și se capătă la „Libertatea" în Orăștie:

Cartea Socotelilor Comunale

ce se cer acuma fi închelate. Coala cu 1 Leu 60 bani. Pe 1 coală 92 rubrici. — Apoi:

Centul de gestiune,

adeca caetul rezumativ (Zárszámadás) al tuturor venitelor și cheltuelilor, cu toate capitolele adunate la un loc, 8 pagini, 6 Lei, — și

Evidența Serială

sau Cartea de lucrări particulare ale notarilor pentru lucrările predate (Megámunkálatok sorkönyve). 120 foi, perforate, compactate, 36 Lei.

Mai sunt gata:

Registru pentru dare cânilor.
„ „ tăierea animalelor.
Rugare pentru permis de vânat, cu 2 Certificate speciale.

Rugări pentru purtat pușcă!

La Tipografia „Libertatea" din Orăștie s'a tipărit zilele astea și se află de vânzare:

Rugare pentru permis (slobozenie) de purtat armă (pușcă), cu Clauzula de recomandație pe en și cu Raportul către prefectură, — precum și

Certificatul comunal care trebue alăturat la rugarea de cerere.

Amândouă se înaintează Prefectului județului (fișpanului) care acum el dă slobozenia de purta armă.

Rugarea, cu două certificate ce se cer la ea, se vinde cu 1 Leu 50 bani.

Cel-ce le cer prin poștă: 2 Lei o rugare cu certificatele el.

Tipografia „Libertatea" în Orăștie.

În comuna Berlu (la 6 km. dela Orăștie) se află de vindut

o casă nou zidită

constățătoare din 3 odăi, culină, 2 cămeri, pivniță, șură, grajduri separate, culină de vară și alte edificii laterale, curte mare și grădină de 1 jugăr cat. Intreg intravilanul este situat lîngă drumul județean, loc potrivit pentru prăvălie, crâșmă, lăptărie, etc.

Reflectanții să se adreseze la:

PETRU DAMIAN

Casă de vînzare

se află în Orăștie, strada Timarilor mare, Nr. 6, având din 3 odăi, bucătărie, verandă de sticlă, curte și pivnițe, fântână. — Informații în str. Timarilor mică, nr. 8. (667) 2—2

Moară de apă, de dat.

Din pricină de boală și de singurătate, dau de pe acum o moară de apă, cu 2 petri, făcută de nou de mine, pentru care încu am s'o mai folosesc eu opt ani. O dau azi cu un preț ce se poate câștiga într'un singur an.

IOAN RAȚIU

Livadia-de-Câmp, posta Pui, jud. Hunedoarei.
(668) 2—2

Bălșaguri de aur și argint

cari au fost în parte încrate, apoi din lipsa de mijloace. părăsite, — sunt de vânzare în hotarul comunei Mermezău-Văleni (posta Ceangău-de-jos, județul Hunedoarei).

Cei ce se interesează de bălșaguri, să se adreseze aci, sau cel care știe amatori, să i îndrume aci, și va primi un honorer potrivit.

MARIȘ Antone și STOICA Iosif a Florii din Mermezău-Văleni, posta Ceangău-de-jos. (669) 2—2

De vânzare

în Petroșeni, o casă cu grădină, având și local de prăvălie, cu o odăi, pivniță etc. A se adresa la 5—5 (656) **Reingewürz** (Petroșeni).

LA CERERE TRU CATALOG GRATIS
TEA JO CI JO CI TRU
DA IOAN BACIU TEA IN LUGOJ (BANAT)

MOBILE

în alegere mare, — la:

ROSENBERG

DE VA. Str. Regina Maria (Casa Dr. Szegő)
(662) 3—4

Pantofărie nouă!

Aducem la cunoștința onor. public din ORĂȘTIE și jur, că am deschis

o nouă pantofărie

în Orăștie, Strada Pantofarilor nr. 7.

Pregătim tot felul de ghete, de bărbați, femei, copii, după măsură, și reparații, cu cele mai favorabile prețuri. — Garantăm pentru lucrul nostru. Serviciu repede și punctuos și în afară de oraș. Rugăm sprijinul binevoitor: (663) 3—4

IOSIF SPONOR și IOSIF MICLEA

măștri pantofari, str. Pantofarilor nr. 7.

Inștiințare.

Școala Normală de Învățătoare din Beiuș (jud. Bihor), [illegible] nevoa de următorul personal:

1 Intendent, plătit cu 700 Lei lunar, plus locuință, [illegible] căldură și hrană. Se preferă un fost funcționar energic, cu [illegible] și conducerea personalului de servicin.

2 supraveghetoare, muncitoare, inteligente și [illegible] tare, cari să conducă: una bucătăria, sufragerie și [illegible] iar alta curățenia claselor, a dormitoarelor și coridoarelor. [illegible] bele vor fi plătite cu câte 400 Lei lunar, plus hrană, locuință, [illegible] luminat și încălzit.

10 servitoare tinere, cinstite, muncitoare și pricepute [illegible] în serviciul curățeniei. Plata servitoarelor va fi de Lei 200 lunar, [illegible] plus hrană și locuință.

4 servitori harnici, muncitori și cinstiți, plătiți cu 200 [illegible] Lei lunar și întreținere.

Pentru informații se adresă de-adreptul la [illegible] Școalei Normale de Învățătoare din Beiuș (jud. Bihor), [illegible] la Administrația foii noastre. (670) 2—

A ieșit de sub tipar și s'e trimite celor cari l'au cerut:

Calendarul Național al ***„Foii Interesante"*** dela Orăștie, pe 1923,

de 112 pagini (șepte coale de tipar), cu ***peste 30 de clișee*** (chipuri), foarte interesante! Intre ele se văd:

12 harte (mape) arătând schimbările de mărire, de [illegible] dare și iar de creștere, a României în războiul cel mare, [illegible] s's oprit între hotarele ei de azi! Se vede viu și când era [illegible] mică, și când a fost mai mare, și când sta înțepenită pe [illegible] Crucea, și pe Tisa, și când era trecută peste Pasta, [illegible] forma unei guri de tun întors înspre Viena!

Apoi: ***8 chipuri dela Incoronarea dela Alba Iulia:*** între cari: Regele când își pune Coroana pe cap; Regele [illegible] îngenunchiată când Regele îi pune Coroana pe cap; Regele [illegible] Regina călări, primind defilarea Trupelor, — și alte vederi [illegible] interesante dela Incoronare.

Chipuri de pe pictura Bisericii Incoronării.

Mai departe în Calendar: Chipul lui Avram Iancu cântând din fluier în cei din urmă ani ai vieții sale, când era nebun; vederi din tabăra dela Dăneholm în Germania, în care se găseau și ofițeri români prisonieri; — Vederi din Tirol și din Italia [illegible] unde au umblat trupe românești ardelene; — și altele și altele.

Incolo: Partea calendaristică, Poștă-telegraf; timbru; [illegible] gurile din Ardeal, Bănat, Crișana; — apoi poezii, schițe, [illegible] o poveste minunată, — și altele.

Calendarul, tipărit pe hârtie fină, costă 7 *Lei 50 bani* trimis franco (plătit) pe poștă. Cei ce vrea să-i meargă *recomandat*, ca să nu [illegible] poată perde pe poștă, adauge *2 Lei taxa de recomandare* peste preț [illegible] *calendarului ori calendarelor*. Dacă cere mai multe, cei 2 Lei pentru recomandare se pun numai odată pentru întreg pachetelul.

Celor ce trimit bani fără taxa de recomandare, li se trimite calendarul așa pe noroc. Dar de se perde pe poștă, a doua oară nu li [illegible] mai trimite.

Bani se trimit nainte. Pe așteptate nu trimitem Calendare, — decât depozitorilor de foi bine cunoscuți ca plătitori în ordine.

Cu »rambursu« nu trimitem, căci dacă cineva nu-și scoate pachetul, plătim taxă de magazinaj 20—30 de Lei de pachet când ne vine napoi.

Cel-ce trimit banii pentru 6 calendare ori mai multe la capătă cu [illegible] mai *6 Lei 50 bani* unu, și 2 Lei pentru taxa de recomandare a pachetului.

Banii se trimit nainte. Cu »rambursu« nu trimitem.

OCAZIUNE DE CRĂCIUN

CASA DE MODĂ

PETRU FLEISCHER

Sibiiu, Piața Regele Ferdinand 6.

Ștofe pentru manteale, costume, haine, catifea, pluș, flanele, barchete, mătăsuri, *ștofe din dantele, dantele, grenadine*, pânze, ciorapi, mănuși. Cât și toate articolele pentru croitori. (657) 3—5

Tipografia „Libertatea" în Orăștie.